

Bøker Lyrikk

Spilletts regler

Marte Huke lar diktene opprinne i leken.

Det kuriøse spørsmålet om hvorvidt det er menneskene som eier jorden eller jorden som eier menneskene er opphav til mangfoldige mytiske, vitenskapelige, religiøse og litterære forestillinger. Sitatet som innleder Marte Hukes nye diktsamling *Ta i mot* beskriver menneskets kamp mot sin gitte status som jordbunden, og fremholder «den menneskelige genius» som motor i menneskets frigjøring fra «de jordbindende lenker». Diktene som følger synes å ville problematisere forestillingen om slik frigjøring og komplisere sammenhengene mellom ord og jord, mellom mennesket og dets materielle betingelser.

Wittgenstein. Huke åpner med beskrivelser av kjente barneleker og instruksjoner for hvordan disse skal lekes: «Finn et åpent område i skogen.// Riss piler inn i bakken, legg steiner på rad.// Deltakerne stiller bak hverandre på en lang rekke.// Fangeren står først. Hån roper.» Når jeg leser Hukes beskrivelser av troll og stein, hulk og dug, hør, hør, hør, kommer

ønske om å finne presise uttrykk for vår ordbundethet og ordenes jordbundethet. Dermed peker poeten på at det finnes regler både for språkets spill og for menneskenes lek, men at vi har det med å glemme disse når ord og jord blir midler i vår omgang med materien: «Opp av ura rav Og blod og CO₂».

Erotisk. Mennesket som skaper, bruker og misbruker er det tematiske sentrum i disse tekstene, men også prinsippet for diktsamlingens formale oppbygning. *Ta i mot* er en montasjetekst – en collage. Diktene er for en stor del bygget opp av funnet tekst, bruddstykker og skjulte sitater fra bøker og internettekster om natur, geologi, zoologi, teknikk og erotikk, noe Huke gjør rede for sist i diktsamlingen.

Montasje er blant de vanligste formene for komposisjon både i modernistisk og postmodernistisk poesi. Den er vesentlig i undersøkelser av tekstens status, av sitatets eller originalens autoritet, av hva som skjer når tekst overføres fra én kontekst til en annen – når spillets regler endres, så å si. Montasjeteksten er et produkt av poetens arbeid med utvalg og komposisjon, og i det beste diktet i samlingen ser det slik ut:

Språkspill: Med utgangspunkt i barneleker antyder Huke språkets karakter som spill, som aktivitet. Bildet er fra Marienlyst skole i 1964, hvor Åse Astrup samlet stoff til en magistergrad om norske utendørsbarneleker.

FOTO: SVERRE A. BØRRETZEN/SCANPIX

leser Hukes beskrivelser av troll og stein, hauk og due, bro, bro brille, kommer jeg, ved hjelp av litt fantasi, til å tenke på åpningen av Ludvig Wittgensteins *Filosofiske undersøkelser*, hvor filosofen skisserer sin forestilling om at språket vi bruker ikke er forståelig som et abstrakt lingvistisk system, men snarere som del av en aktivitet, et språkspill. I språkspillet henger ordene sammen med tingene gjennom menneskenes aktiviteter. Ved å la diktene opprinne i leken synes Huke å antyde nettopp en slik sammenheng og et

ANMELDELSE

MARTE HUKU

Ta i mot

91 sider. Tiden. 2008

arbeid med utvalg og komposisjon, og i det beste diktet i samlingen ser det slik ut:

Vi krøkte fingre ved undersiden, førte
venstre hånd inn, trakk / hendene vekk
Vi smurte og gned glatte fingre og dyttet
hender hardt smurt inn, begge sine
hender, begge sine hender, vridende /
og vrikkende innover Vi festet grepet De
fleste gneiser har engang / Begynt sakte å
dra seg der de ble «knadd», ble utsatt for
/ jordskjelv-liknende bevegelser i forbin-
delse med våre fingre / fulgte på innover
Sakte og med fingrene Det kom i kor fra
våre hender, / nedslitingen av fjellkjeden
Gneiser kan være grå men de er ikke / kje-
delige, de gjenspeiler hva en fjellkjede kan

Sammenstillingen av bruddstykker av en
erotisk fortelling med en geologisk beskri-
velse synliggjør hvordan språket sam-

språkspil. Med utgangspunkt i barneleker antyder Huke språkets karakter som spill, som aktivitet. Bildet er fra Marienlyst skole i 1964, hvor Åse Astrup samlet stoff til en magistergrad om norske utendørsbarneleker.

FOTO: SVERRE A. BØRRETZEN/SCANPIX

menligner menneskelig seksualitet med geologiske prosesser. Innenfor en videre kontekst, bidrar disse språklige glidningene til at vi-ets grådige begjær fremstår som en voldtagende kraft overfor jorden.

Ironi. Gode montasjer stiller gjerne spørsmål ved betingelsene for å skape og finne, bruke og dikte – og hva som er forskjellen. Selv om diktet jeg har sitert er fint og *Ta i mot* virker bra tenkt, undrer jeg meg litt over Hukes valg av montasjen som grep og hennes bruk av den.

Utvalget av kildetekster fremstår som ubegrunnet og umotivert. Hvorfor trengte Huke akkurat dette språket? Det er det rimelig å lure på dette siden Huke gjør et poeng av å oppgi kildene sine. Produktet av Hukes omgang med det hun omtaler

Diktene synes å ville komplisere sammenhengene mellom ord og jord, mellom mennesket og dets materielle betingelser.

som «råstoffet» sitt, altså kildetekstene, er stort sett en form for enkle ironier som i lengden leder til likegyldighet hos leseren, og jeg ender med å vri hodet over hva det kan bety at forlaget *outsourcer* trykkingen av en refleksjon over ordbruk og jordbruk til Slovakia?

KARIN NYGÅRD

bok@morgenbladet.no

k:

Kunsthøgskolen i Bergen
Bergen National Academy of the Arts

Bachelor i kunst og design

På bachelornivå kan du studere:

- To- og tredimensjonal billedkunst
- Elektroniske medier
- Performance
- Visuell kommunikasjon
- Møbel- og romdesign/interiørarkitektur
- Keramikk
- Tekstil
- Grafikk
- Fotografi

Søknadsfrist til bachelorstudiet er
15. april 2008. Mer informasjon på:

www.khib.no

Kulturutvalget ved Det Norske Studentersamfund og Fagutvalget ved Institutt for statsvitenskap inviterer til

OSLOSTUDENTENES DEMOKRATIUKU

7. – 11. april 2008

Mandag 7. april kl. 19, Storsalen, Chateau Neuf:

Demokratiet i Norge – hvor står vi?

Innledning ved **Thorbjørn Jagland**, kommentarer ved Magnus Marsdal,
Torbjørn Røe Isaksen, Elin Allern og Mohammad Usman Rana.

Onsdag 9. april kl. 19, Storsalen, Chateau Neuf:

Are the Advanced Democracies Failing?

Paneldebatt med **Stein Ringen**, professor Oxford, **Michael Oreskes**, redaktør
International Herald Tribune og **Olof Petersson**, forskningsleder The Swedish Centre for
Business and Policy Studies. Møteleder: Hanne Marthe Narud, professor UiO.

Fullstendig program: www.demokratiuka.no

OSLOSTUDENTENES DEMOKRATIUKU

The Oslo Seminar on Democracy 2008